Verkenning coalitie GR2022
Verslag informatieronde GroenLinks

Datum	30 maart 2022 (eindversie)
Auteur	Ben Schulte, GroenLinks

Proces

Tijdens het openbare duidingsdebat 18 maart heeft GroenLinks (GL) voorgesteld om voor de informatiefase een neutrale verkenner in te zetten, gezien het groot aantal mogelijke coalities. Deze wens was tijdens het seniorenconvent van 13 december 2021 ook al geuit.
Dit verzoek werd alleen door de PvdA gesteund. De andere partijen kozen voor een informatieronde waarin CDA, als grootste partij, het voortouw voor de gesprekken zou nemen. GroenLinks heeft aangegeven dan ook zelf verkennende gesprekken te gaan voeren.

Dit verslag is de opbrengst van die verkennende gesprekken.
De gesprekken zijn gehouden op 21 maart (PvdA), 22 maart (CDA) en 24 maart (VVD en D66).

Hieronder volgt een conclusie op basis van korte samenvattingen van de vier gesprekken, die daaronder zijn weergegeven.

Conclusie

In alle gesprekken werd teruggekeken op de afgelopen raadsperiode, de campagne en werd de duiding van de uitslag (nogmaals) gedeeld. Er is waardering uitgesproken voor ieders specifieke inzet de afgelopen raadsperiode en campagne. Eventueel ervaren pijnpunten uit de afgelopen (campagne)tijd zijn daarmee uitgesproken en gladgestreken.
Over de duiding van de uitslag blijft verschil van mening bestaan.

Over de belangrijkste opgaven voor Westervoort is behoorlijke eensgezindheid. Klimaat/duurzaamheid, wonen/bouwen, sociale spankracht, bestuurskracht, transparante besluitvorming, betrokkenheid van inwoners en financiële positie werden het meest genoemd. Dat maakt het waarschijnlijk mogelijk over een flink aantal van deze opgaven een raadsakkoord te sluiten, nadat er een coalitie-akkoord is gesloten als basis voor de samenstelling van een college van burgemeester en wethouders. GroenLinks zal daartoe (zo nodig) initiatief nemen.

Met elk van de vier partijen werd gesproken over programmatische overeenkomsten en verschillen.

- Met de PvdA zijn nauwelijks programmatische verschillen te ontdekken.
- Met het CDA is op veel onderwerpen eensgezindheid en zijn verschillen te duiden als ambitieniveau en snelheid. Over het onderwerp zelfstandigheid is in de campagne naar de inwoners toe een sterk verschillend standpunt gecommuniceerd. Alleen als dit onderwerp buiten het coalitieakkoord wordt gehouden is een coalitie met GL en CDA verdedigbaar.
- Met de VVD is landelijk ideologisch veel verschil, hetgeen echter in de dagelijkse raadspraktijk in Westervoort beperkt naar voren blijkt te komen. Met GL vindt de VVD een correcte bestuurscultuur van wezenlijk belang.
- Met D66 deelt GL de hoge ambitie op duurzaamheid in alle aspecten die daarbij horen. Op prioriteiten bij woningbouw en aanpak kostenbeheersing in het sociaal domein zitten flinke verschillen.

Contact: Ben Schulte, 06 55 15 75 83; mail: westervoort@groenlinks.nl

Met elk van de vier partijen is gesproken over wenselijke en denkbare coalities.

- Met de PvdA werd de combinatie GL-PvdA-D66 wenselijk geacht en GL-PvdA-VVD mogelijk
- Met CDA werd de combinatie CDA-GL-D66 door beide partijen denkbaar geacht; de voorkeur van CDA zit bij combinatie CDA-D66-VVD;
- Met de VVD werd de combinatie GL-VVD-D66 door beide partijen mogelijk geacht en door de VVD ook CDA-GL-VVD; de voorkeur van VVD zit bij de combinatie CDA-D66-VVD;
- Met D66 werd de combinatie CDA-GL-D66 mogelijk geacht en werd de combinatie GL-D66-VVD niet uitgesloten; de voorkeur van D66 zit bij de combinatie CDA-D66-VVD.

Onze conclusie is dat in eerste instantie een formatie in de combinatie CDA-D66-VVD geprobeerd moet worden. Deze voorkeur horen we terug bij al deze drie partijen, ook al is dat voor GL niet de meest wenselijke combinatie. Het is bovendien volgens GL ook niet een combinatie die geheel recht doet aan de uitslag, zoals wij die duiden.

Als formatie met deze partijen niet lukt, is een combinatie GL-VVD-D66 of CDA-GL-D66 wellicht nog mogelijk en in tweede instantie het onderzoeken waard.

Ten behoeve van het vervolgproces, raden we D66 en VVD aan om eerst ook nog onderling te spreken alvorens het formatieproces in te gaan.
Daarna zou het volgens ons nuttig zijn dat de formerende partijen onder leiding van een neutrale procesbegeleider over de onderlinge verschillen zo scherp mogelijk met elkaar van gedachten te wisselen en daaruit af te leiden wat voor afspraak er per onderwerp in het coalitieakkoord komt te staan en wat expliciet niet.

We stellen voor om na(ast) het coalitieakkoord ook te komen tot een raadsakkoord over de opgaven waarover raadsbreed overeenstemming gevonden kan worden.

Zoals altijd stelt GroenLinks zich in de raad constructief op en zal alle voorstellen steunen die passen binnen de uitgangspunten van het programma van GroenLinks. Daarmee zijn er ook raadsmeerderheden te vinden, die buiten een coalitieakkoord vallen. We raden de formerende partijen aan om daar nadrukkelijk rekening mee te houden bij het al dan niet opnemen van strikte afspraken in een coalitieakkoord.

We wensen de formerende partijen veel wijsheid toe.

Bijlage: Samenvattingen van de vier verkenningsgesprekken.

Coalitie-verkenningsoverleg GroenLinks-PvdA (21 maart 2022)[1]

Net als in het duidingsdebat van 18 maart blijken GroenLinks (GL) en PvdA eensgezind over de duiding van de uitslag, de opgaven en het voorstel voor een verkenning met neutrale verkenner.
Beide partijen duiden de uitslag als een ommezwaai naar de winnaars: PvdA en GroenLinks.
Inhoudelijk liggen de programma's van PvdA en GL zeer dicht bij elkaar en verschillen hooguit in aanvliegroute.
Samen in een coalitie met D66 ligt qua winnaars en programmatische overeenkomst voor de hand.
Andere opties zijn onderling besproken ten behoeve van het gesprek van elk met CDA. Een combinatie GL-PvdA met VVD zou mogelijk het onderzoeken waard zijn.
Informatie over mogelijke wethouderskandidaten is uitgewisseld.
De afgelopen raadsperiode (en campagnetijd) is besproken en daaruit blijkt grote onderlinge eensgezindheid en er zijn geen pijnpunten naar boven gekomen.

[1] Samenvattende tekst akkoord bevonden door PvdA

Contact: Ben Schulte, 06 55 15 75 83; mail: westervoort@groenlinks.nl

Coalitie-verkenningsoverleg CDA-GroenLinks (22 maart 2022)[2]

Zoals in het duidingsdebat aangegeven, duiden GroenLinks (GL) en CDA de verkiezingsuitslag verschillend. Zowel het CDA als GL spreken met alle andere partijen. GL herhaalt de wens om naast een coalitieprogramma ook te komen tot een raadsprogramma.
Er is teruggekeken op de afgelopen raadsperiode en de campagne. Er is waardering uitgesproken voor elkaars inzet de afgelopen raadsperiode. Er is geconstateerd dat tijdens de campagne de verschillen zijn uitvergroot en de taal scherper was dan gebruikelijk. Hiermee is dit naar elkaar uitgesproken en gladgestreken.
Over de belangrijkste opgaven voor Westervoort zijn CDA en GL het wel grotendeels eens. Op het gebied van woningbouw en duurzaamheid is er een verschil in snelheid en/of ambitie.
Bestuurlijke zelfstandigheid is door het CDA in de campagne als speerpunt neergezet, wat een duidelijk verschil met GL opgeleverd heeft. Het CDA constateert dat het daarom lastig zal zijn om naar de inwoners uit te leggen als CDA en GL samen een coalitie zouden vormen. GL geeft aan dat dat wel mogelijk is, indien het onderwerp buiten het coalitieakkoord gehouden wordt, en in een raadsakkoord wordt vastgelegd. Het CDA voelt daar niets voor.
Voor GL zijn, na de eerste voorkeuroptie zonder CDA met PvdA en D66, als opties met CDA zowel CDA-GL-PvdA als CDA-GL-D66 denkbaar. Alleen CDA-GL acht GL theoretisch mogelijk maar heeft een te smalle basis. Voor CDA is van die opties alleen CDA-GL-D66 denkbaar.
Over mogelijke wethouderskandidaten is alleen in algemene zin gepraat, zonder dat alle kandidaten genoemd zijn.

> Toevoeging 30 maart: In de conclusie van het CDA van dit gesprek staat ‘’ T*evens speelt hierbij mee dat GroenLinks in de campagne kenbaar heeft gemaakt niet met het CDA in een coalitie te willen samenwerken. Dit biedt weinig basis voor samenwerking in een coalitie.”* GroenLinks herkent niet dat dit in het gesprek op deze manier aan de orde is geweest, noch als letterlijk citaat hierover in de pers. Het enige (door ons gevonden) citaat dat hier op lijkt is op 19 maart in dG, waarin GL aangeeft niet voor de combinatie met (alleen) CDA-GL te voelen, omdat er met het CDA forse meningsverschillen zijn (op gebied van klimaatambitie en zelfstandigheid).

Coalitie-verkenningsoverleg GroenLinks VVD (24 maart 2022)[3]

Er is kort teruggekeken op de afgelopen raadsperiode en de campagne. Er is waardering uitgesproken voor ieders inzet de afgelopen raadsperiode. Ervaren pijnpunten uit de afgelopen (campagne)tijd waren al eerder uitgesproken en gladgestreken.
Over de opgaven van Westervoort is behoorlijke eensgezindheid. Ideologisch liggen VVD en GroenLinks (GL) landelijk tamelijk ver uit elkaar, maar in de dagelijkse raadspraktijk in Westervoort blijkt dat beperkt naar voren te komen.
De VVD hecht waarde aan een juiste en correcte bestuurscultuur. Daarin treft het in GL een warme medestander. Op punten zoals woningbouw, klimaat en leegstand in de Wyborgh zijn wel verschillen, maar die zijn waarschijnlijk overbrugbaar. Op het gebied van bestuurlijke zelfstandigheid (b)lijkt een behoorlijk overeenkomstige visie.
De eerste voorkeuren van beide partijen liggen ver uit elkaar: GL-PvdA-D66 (eerste voorkeur GL) respectievelijk VVD-CDA-D66 (eerste voorkeur VVD). De VVD ziet twee mogelijke opties met zowel GL als VVD, te weten CDA-GL-VVD en GL-VVD-D66.
De namen van wethouderskandidaten zijn onderling uitgewisseld. Over een mogelijk raadsakkoord (naast coalitieakkoord) gaat de VVD nog verder nadenken.

Coalitie-verkenningsoverleg GroenLinks D66 (24 maart 2022)[4]

De duiding van D66 op de verkiezingsuitslag is dat vooral de SP-zetels naar GroenLinks (GL) en PvdA zijn gegaan. D66 is in absolute aantallen licht gegroeid. Verder is er, gezien onzekerheden, niet veel te duiden. De afgelopen raadsperiode en campagne is besproken, inclusief pijnpunten uit de campagne, die daarmee achter ons gelaten kan worden. Een schone lei qua samenwerking in de komende tijd ligt voor.
Programmatisch is er een grote verwantschap tussen GL en D66 op het gebied van duurzaamheid in alle facetten ervan, inclusief de ambitie en aanpak. Voor de bestuurlijke toekomst van Westervoort is er volgens D66 moed en toekomstgericht denken nodig, hetgeen GL aanspreekt. Qua visie op zelfstandigheid zit D66 dichterbij CDA dan bij GL. De belangrijkste opgave volgens D66 is de noodzakelijke (structurele) kostenbeheersing in het sociaal domein, kwaliteitsverbetering van 1Stroom en de aanpak van woningbouw; op deze onderwerpen worden wel (wellicht overbrugbare?) verschillen met GL ervaren.
D66 ziet haar grootste verwantschap met het CDA en zoekt naar een combinatie waarin het grootste deel van haar ambities waargemaakt kunnen worden. De coalitie CDA-D66-GL is een mogelijkheid, maar een andere (betere) combinatie voor D66 is CDA-D66-VVD. De combinatie D66-GL-VVD ligt onduidelijk.
Over mogelijke wethouderskandidaten is informatie uitgewisseld.

[2] Samenvattende tekst voorgelegd dd 28 maart aan CDA, maar geen reactie op gekregen (tot halverwege 30 maart)
[3] Aangepaste versie van deze samenvattende tekst, waarin alle opmerkingen van VVD zijn verwerkt.
[4] Samenvattende tekst akkoord verklaard door D66

Contact: Ben Schulte, 06 55 15 75 83; mail: westervoort@groenlinks.nl